

NGÀY DÂN SỐ THẾ GIỚI 11/7

MẤT CÂN BẰNG GIỚI TÍNH KHI SINH

Hệ lụy và giải pháp

Cán bộ dân số xã Phong Châu (Đông Hưng) tuyên truyền cho các gia đình hệ lụy của việc mất cân bằng giới tính khi sinh.

Cùng với nhiều tỉnh, thành phố, công tác dân số - kế hoạch hóa gia đình (KHHGD) tại Thái Bình đang đứng trước khó khăn, thách thức khi chênh lệch tỷ số giới tính khi sinh vẫn ở mức cao, tăng nhanh và khó kiểm soát. Trước những dự báo về hệ lụy mất cân bằng giới tính khi sinh, các cấp, ngành, địa phương trong tỉnh đã triển khai nhiều hoạt động, giải pháp nhằm giảm thiểu tình trạng này.

Những con số "nóng"

Theo báo cáo của ngành dân số, tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh bắt đầu báo động từ năm 2006 đến nay, không riêng ở Thái Bình mà diễn ra ở nhiều tỉnh, thành phố trên cả nước. Dù có thời điểm tỷ số giới tính khi sinh giảm song hiện nay vẫn ở mức cao. Tại Thái Bình, tỷ số giới tính khi sinh 6 tháng đầu năm 2022 là 114,8 nam/100 nữ; 6 tháng đầu năm 2023 là 117,9

nam/100 nữ. Các huyện, thành phố có tỷ số giới tính khi sinh cao là: Kiến Xương, thành phố Thái Bình và Tiên Hải. 5 năm trở lại đây, ở Kiến Xương số trẻ sinh ra là nam nhiều hơn số trẻ nữ. Cụ thể, năm 2019 tỷ số giới tính khi sinh là 113 nam/100 nữ, năm 2020 là 108 nam/100 nữ, năm 2021 là 115 nam/100 nữ, năm 2022 là 108 nam/100 nữ; đặc biệt 6 tháng đầu năm 2023 tỷ lệ này tăng lên 127 nam/100 nữ. Bà Bùi Thị Tho, Giám đốc Trung

tâm Y tế huyện Kiến Xương cho biết: Tỷ lệ cho phép trong mức cân bằng là từ 104 - 106 nam/100 nữ. Tuy nhiên, 5 năm gần đây, trên địa bàn huyện đều xảy ra tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh. Dù năm 2020 và 2022 có giảm nhưng không đáng kể.

Không chỉ riêng Kiến Xương, thực trạng mất cân bằng giới tính khi sinh diễn ra tại nhiều địa phương, trở thành một trong những vấn đề nóng và nan giải đối với công tác dân số - KHHGD. Trước thực trạng này, ngành y tế, 8 huyện, thành phố đã tìm hiểu nguyên nhân, triển khai và đề xuất các giải pháp, trong đó nhiều nguyên nhân được chỉ ra như quan niệm con trai nối dõi tông đường, thờ phụng tổ tiên còn tồn tại phổ biến trong gia đình, dòng họ. Cùng với đó, các cặp vợ chồng hiện nay sinh ít con nhưng lại mong muốn có con trai, vì thế, họ tìm kiếm và sử dụng các dịch vụ lựa chọn giới tính trước sinh...

Nhiều hệ lụy được dự báo trước

Trước thực trạng mất cân bằng giới tính khi sinh, ngành y tế, nhiều địa phương đã nỗ lực triển khai những giải pháp cụ thể. Tại xã Phong Châu (Đông Hưng), nếu như năm 2021 tỷ số giới tính khi sinh là 150 nam/100 nữ thì năm 2022 tỷ lệ này đã giảm còn 120 nam/100 nữ và trong 6 tháng đầu năm 2023, với 25 trẻ được sinh ra, số trẻ nam là 13 và trẻ nữ là 12. Bà Phạm Thị Hòa, cán bộ dân số xã cho biết: Biện pháp chính của chúng tôi là công tác tuyên truyền, vận động, nâng cao ý thức để người dân hiểu về những hệ lụy của việc

mất cân bằng giới tính khi sinh. Công tác tuyên truyền được thực hiện bằng nhiều hình thức. Ngoài trên hệ thống truyền thanh của xã, tuyên truyền trực tiếp tại trạm y tế, lồng ghép qua các hội nghị, buổi tập dân vũ, y tế thôn kiểm công tác viên dân số còn đến các gia đình để tuyên truyền... Cùng với đó, ở địa phương có cầu lạc bộ các bà mẹ không sinh con thứ ba, giúp nhau phát triển kinh tế. Hoạt động của cầu lạc bộ rất hiệu quả với đồng dao các thành viên tham gia.

Tại huyện Kiến Xương, bà Bùi Thị Tho cho biết thêm: Nhận thức rõ tầm quan trọng của công tác dân số - KHHGD và những hậu quả nghiêm trọng của mất cân bằng giới tính trong tương lai, Trung tâm Y tế huyện Kiến Xương đã triển khai nhiều hoạt động nhằm góp phần làm giảm tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh. Bên cạnh việc duy trì hoạt động của mô hình giảm thiểu mất cân bằng giới tính khi sinh tại 19 xã, Trung tâm còn phối hợp với các đơn vị tăng cường công tác tuyên truyền về bình đẳng giới, nguyên nhân, hệ lụy của mất cân bằng giới tính khi sinh, tuyên truyền, tư vấn trực tiếp cho nam, nữ thanh niên trước khi kết hôn...

Cùng với các địa phương, Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh đã tích cực tham mưu UBND tỉnh, Sở Y tế ban hành văn bản chỉ đạo về công tác dân số, kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh; phối hợp với các ban ngành, đoàn thể tổ chức phổ biến chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về dân số, kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh và thực hiện thanh,

kiểm tra việc chấp hành các quy định của pháp luật về chẩn đoán xác định giới tính thai nhi tại cơ sở y tế công lập và ngoài công lập. Nhiều mô hình, đề án can thiệp cũng đã được triển khai và mang lại hiệu quả như: mô hình giảm thiểu mất cân bằng giới tính khi sinh duy trì tại 165 xã, phường, thị trấn; mô hình tuyên truyền lồng ghép nội dung giảm thiểu mất cân bằng giới tính khi sinh trong các trường THCS và duy trì tại 37 trường, mô hình hỗ trợ phụ nữ và trẻ em gái tại 62 trường thuộc 8 huyện, thành phố...

Dù các giải pháp đã được triển khai song trên thực tế tỷ lệ chênh lệch giới tính khi sinh vẫn ở mức cao. Bà Đoàn Thị Thanh Hằng, Phó Chi cục trưởng Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh cho biết: Mất cân bằng giới tính khi sinh sẽ dẫn đến tình trạng thừa nam, thiếu nữ và có thể gây ra nhiều hệ lụy. Nam giới khó lấy vợ, thậm chí không thể kết hôn khi đến tuổi trưởng thành; tăng tỷ lệ nạn xã hội như mại dâm, buôn bán phụ nữ và trẻ em. Việc lựa chọn giới tính thai nhi cũng sẽ dẫn tới việc phá thai, ảnh hưởng đến sức khỏe người phụ nữ; làm tăng bất bình đẳng giới.

Cần giải pháp đồng bộ và sự vào cuộc từ mỗi gia đình

Kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh không phải là bài toán có thể giải quyết ngay trong thời gian ngắn mà cần có sự vào cuộc đồng bộ từ nhiều phía với những giải pháp quyết liệt hơn nữa. Bà Đoàn Thị Thanh Hằng cho biết thêm: Để kiểm soát mất cân bằng giới tính khi

sinh, tiến tới đạt tỷ số giới tính khi sinh trở lại mức cân bằng tự nhiên vào năm 2025, thời gian tới, Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh sẽ tiếp tục tuyên truyền, phổ biến chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác dân số trong tình hình mới. Phối hợp với các ngành, địa phương, đơn vị đẩy mạnh việc tuyên truyền Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật Bình đẳng giới; thực trạng mất cân bằng giới tính khi sinh, nguyên nhân, hệ lụy và giải pháp; tuyên truyền nâng cao vai trò, vị thế của phụ nữ và trẻ em gái; giáo dục kỹ năng sống, giáo dục giới tính thông điệp, chú trọng bình đẳng giới để trẻ em gái được sống trong môi trường an toàn và phát triển đầy đủ về thể chất và trí tuệ; hậu quả của phá thai; bảo đảm việc cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe sinh sản/KHHGD cho phụ nữ và trẻ em gái. Bên cạnh đó, tăng cường hiệu lực, hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát và xử lý các hành vi vi phạm pháp luật về lựa chọn giới tính thai nhi; tăng cường kiểm tra các cơ sở y tế cung cấp dịch vụ siêu âm, KHHGD; tuyên truyền, vận động nam, nữ thanh niên thực hiện tư vấn và khám sức khỏe trước khi kết hôn và duy trì, nhân rộng các chương trình, mô hình, hoạt động đã triển khai hiệu quả.

Hệ lụy của mất cân bằng giới tính khi sinh đã được dự báo là rất lớn. Để đưa tỷ số giới tính khi sinh về mức cân bằng tự nhiên cần những hành động quyết liệt, sự nỗ lực hơn nữa của các cấp, ngành, địa phương và mỗi cá nhân, gia đình.

HOANG LANG

CHIẾN DỊCH THANH NIÊN TÌNH NGUYỆN HÈ Ý NGHĨA, LAN TỎA, BỀN VỮNG

Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên Trường Đại học Y Dược Thái Bình khám bệnh miễn phí cho người dân xã An Vinh (Quỳnh Phụ).

Với tinh thần bám sát địa bàn, chủ động trong triển khai, đổi mới trong cách thức tổ chức hoạt động, rõ hơn về công trình, phần việc, nội dung, hoạt động ý nghĩa được các cấp bộ đoàn thực hiện đã khẳng định chiến dịch thanh niên tình nguyện hè năm 2023 đang lan tỏa rộng khắp, bền vững.

Nhiều hoạt động sôi nổi

Bắt đầu từ năm 2000, chiến dịch thanh niên tình nguyện hè đáp ứng đúng nhu cầu, nguyện vọng thực tế của thanh niên, phần ánh xạ phát triển về lực lượng, quy mô, nội dung về mọi mặt của chiến dịch qua từng năm. Theo đồng chí Thiệu Minh Quỳnh, Bí thư Tỉnh đoàn: Chiến dịch thanh niên tình nguyện hè năm nay có nét nổi bật về tổng thể số lượng và quy mô, có sự tăng rõ nét cả về số lượng đội hình và chiến sĩ tình nguyện. Các công trình, phần việc nhìn chung đều có sự phát triển, đầu tư về quy mô, chất lượng hơn so với những năm trước. Điều này thể hiện ngay từ chương trình ra quân. Nhiều hoạt động nhân văn, công trình và phần việc ý nghĩa đã được triển khai như: khởi công xây dựng công trình sân thể thao cộng đồng; trao kinh phí xây dựng các công trình thấp sáng đường quê, kinh phí xây dựng nhà tình nghĩa, nhà vệ sinh cho em, khám bệnh cho người dân... Tổng giá trị các nguồn lực hỗ trợ trong ngày ra quân là gần 3 tỷ đồng.

Mang theo khí thế sục sôi, khát khao cống hiến vì cộng đồng của tuổi trẻ Thái Bình,

ngay sau chương trình ra quân cấp tỉnh, các huyện, thành đoàn đã đồng loạt tổ chức ra quân hướng ứng chiến dịch thanh niên tình nguyện hè tại địa phương. Trong chương trình ra quân cấp huyện, toàn tỉnh đã xóa bỏ 14 bãi rác tự phát; khám bệnh, cấp thuốc cho hơn 300 người; tặng 165 suất quà trị giá 79 triệu đồng; bóc gỡ biển quảng cáo trái phép, vệ sinh môi trường 54 tuyến đường, ngõ, xóm, tổ chức 6 hoạt động giữ gìn, bảo đảm an toàn giao thông, khơi thông 6km dòng chảy...

Điểm mới trong chiến dịch năm nay là việc đẩy mạnh chuyển đổi số đồng bộ trên tất cả các mặt công tác đoàn; phát huy vai trò của thanh niên trong tham gia tích cực công cuộc chuyển đổi số. Đồng thời, chú trọng thực hiện chủ trương "3 liên kết" (liên kết lực lượng, liên kết địa bàn, liên kết cộng đồng) trong triển khai các hoạt động tình nguyện trong chiến dịch. Bà Bùi Thị Xoay, cựu thanh niên xung phong thôn Hương Hòa, xã An Vinh (Quỳnh Phụ) cho biết: Trong một buổi sáng mà vừa có Tỉnh đoàn, Huyện đoàn tặng quà, Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên Trường Đại học Y Dược Thái Bình khám bệnh, cấp thuốc miễn phí, Đoàn Thanh niên xã và công an thì cài đặt định danh điện tử cho người dân. Rất nhiều việc làm ý nghĩa của thanh niên. Chúng tôi rất phấn khởi.

Khơi dậy tinh thần tình nguyện

Mang theo nhiệt huyết và năng lượng tuổi trẻ, hàng nghìn thanh niên Thái Bình bắt tay vào những phần việc, công trình y

nghĩa trong mùa hè tình nguyện năm nay. Sau một tháng ra quân, tuổi trẻ toàn tỉnh đã phối hợp tặng 956 suất quà trị giá 257 triệu đồng; huy động 498 ngày công của đoàn viên, thanh niên tình nguyện tham gia vệ sinh, tu bổ, chỉnh trang, tạo cảnh quan môi trường sạch đẹp tại các nghĩa trang, tượng đài liệt sĩ, các di tích lịch sử văn hóa; tổ chức khám bệnh, tư vấn sức khỏe, tư vấn tâm lý, cấp thuốc miễn phí cho hơn 2.000 người; xây mới và sửa chữa 5 nhà nhân ái, nhà tình nghĩa, nhà khăn quàng đỏ.

Cùng với đó, xây dựng 37 công trình thanh niên tham gia xây dựng nông thôn mới; tu sửa và xây mới 6km đường giao thông, cải tạo, nâng cấp 9 nhà vệ sinh trong trường học; hỗ trợ nâng cao năng lực số cho 7.470 lượt thanh thiếu nhi và người dân vùng nông thôn; sửa chữa và lắp mới gần 5km công trình thấp sáng đường quê. Các cấp bộ đoàn đã giúp đỡ hơn 1.400 thiếu nhi có hoàn cảnh khó khăn; xây mới 5 điểm sinh hoạt, vui chơi cho thanh thiếu nhi; tổ chức 145 lớp học bơi, khóa bơi, tập huấn kỹ năng phòng, chống đuối nước cho thiếu nhi, cắm 195 biển cảnh báo nguy hiểm tại các khu vực nước sâu.

Theo đồng chí Bí thư Tỉnh đoàn: Những công trình thanh niên để lại cho địa phương có thể có niên hạn nhất định nhưng tình cảm của bà con nhân dân, của những em thiếu nhi sẽ là những kỷ niệm, những hành trang quý báu theo thanh niên đi suốt cuộc đời. Sinh viên Phạm Huy Quyết, lớp K48F, Trường Đại học Y Dược Thái Bình cho biết: Tham gia các hoạt động khám bệnh của Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên Trường tại các địa phương trong và ngoài tỉnh, giúp chúng em có cơ hội tích lũy kinh nghiệm, trải nghiệm quý báu cho việc học tập và cách ứng xử với mọi người.

Những kết quả đạt được trong 1/3 thời gian chiến dịch thanh niên tình nguyện hè tiếp tục cổ vũ thanh niên phát huy tinh thần xung kích, tình nguyện của tuổi trẻ, đồng góp tích cực cho công cuộc phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

XUÂN PHƯƠNG

MỘT SỐ CHỈ TIÊU TRONG CHIẾN DỊCH THANH NIÊN TÌNH NGUYỆN HÈ NĂM 2023:

- * Xây dựng mới ít nhất 10 tuyến phố văn minh với các tiêu chí "Sáng - xanh - sạch - đẹp - văn minh - an toàn";
- * Xây mới, sửa chữa ít nhất 8 nhà nhân ái, nhà tình nghĩa, nhà khăn quàng đỏ;
- * Trồng mới ít nhất 30.000 cây xanh;
- * Sửa chữa ít nhất 25km, làm mới ít nhất 5km đường giao thông nông thôn;
- * Hỗ trợ triển khai, hiện thực hóa 250 ý tưởng, sáng kiến của đoàn viên, thanh niên;
- * Hỗ trợ nâng cao năng lực số cho ít nhất 3.200 lượt thanh thiếu nhi và người dân;
- * Tập huấn kiến thức khởi nghiệp cho ít nhất 3.500 lượt thanh niên; hỗ trợ 5 dự án khởi nghiệp sáng tạo của thanh niên;
- * Tư vấn hướng nghiệp và việc làm cho ít nhất 5.000 lượt đoàn viên, thanh niên; giới thiệu việc làm cho ít nhất 1.000 thanh niên;
- * Tổ chức cho 1.000 lượt thanh thiếu nhi tham gia các hoạt động hỗ trợ nâng cao năng lực ngoại ngữ và hội nhập quốc tế;
- * Hỗ trợ cho ít nhất 2.000 thiếu nhi có hoàn cảnh khó khăn.

ĐỔI THAY nhờ xuất khẩu lao động

Xuất khẩu lao động giúp điện mạo nông thôn xã Minh Lăng ngày càng thay đổi.

Từ một vùng quê thuần nông, cuộc sống người dân khó khăn, thu nhập chủ yếu dựa vào hai vụ lúa, đến nay diện mạo xã Minh Lăng (Vũ Thư) đã đổi thay, một phần nhờ xuất khẩu lao động.

Trò chuyện với chúng tôi trong ngôi nhà khang trang, đầy đủ tiện nghi, chị Hoàng Thị Dịu ở thôn Trung Nha cho biết: Có năm mơ tôi cũng không bao giờ nghĩ mình lại có một cơ ngơi như vậy. Trước kia cuộc sống của gia đình tôi cũng nghèo khó như bao gia đình khác, quanh năm "bán mặt cho đất, bán lưng cho trời" nhưng cũng chỉ đủ ăn. Nghe truyền thuyết ở nhiều địa phương có phong trào làm giàu nhờ xuất khẩu lao động, thế là vợ chồng tôi bàn nhau vay vốn của người thân, của ngân hàng để làm thủ tục cho chồng sang lao động tại Hàn Quốc. Lúc đầu, vợ chồng chị cũng băn khoăn vì khi đi ở Minh Lăng chưa nhiều người đi lao động ở nước ngoài. Rồi mọi người hoài nghi không biết có thành công hay lại "tiền mất tật mang" làm anh chị suy nghĩ và trăn trở rất nhiều. Nhưng khao khát thay đổi cuộc sống nghèo khổ đã đưa chị đi đến quyết định là để chồng thử một chuyến sang Hàn Quốc vào năm 2010. Trái ngọt đã đến với gia đình khi nhiều năm lao động ở nước ngoài không chỉ giúp anh chị trang trải hết nợ nần mà còn có điều kiện xây nhà, sắm đủ tiện nghi và chăm lo cho

con cái ăn học. Chị Dịu phấn khởi cho biết hiện nay chồng chị đang làm cho một công ty đóng tàu bên Hàn Quốc với mức lương gần 80 triệu đồng/tháng. Nhờ thu nhập cao như vậy nên anh chị đã có tiền để mua thêm được mảnh đất đẹp tại địa phương làm cửa để dành cho cuộc sống sau này.

Giống như nhiều người ở Minh Lăng, chị Phạm Thị Nhài và chồng cùng đi xuất khẩu lao động Đài Loan. Khi mới lấy nhau, cuộc sống của gia đình anh chị cũng vô cùng vất vả, chị làm nghề thuê, còn anh thì lao động tự do tại địa phương. Nỗ lực rất nhiều nhưng cuộc sống cũng không khá hơn là mấy. Thế là anh chị đã mạnh dạn vay tiền ngân hàng và vay của người thân làm thủ tục sang Đài Loan làm việc. Chị Nhài cho biết: Mỗi tháng làm việc ở Đài Loan hiện đại, chuyên nghiệp, nếu người lao động chịu khó thì sẽ nhận được tiền công tương xứng. Chính vì thế, trải qua nhiều năm lao động cùng ở bên xứ người, giờ đây anh chị đã suy nghĩ và trăn trở rất nhiều. Nhưng khao khát thay đổi cuộc sống nghèo khổ đã đưa chị đi đến quyết định là để chồng thử một chuyến sang Hàn Quốc vào năm 2010. Trái ngọt đã đến với gia đình khi nhiều năm lao động ở nước ngoài không chỉ giúp anh chị trang trải hết nợ nần mà còn có điều kiện xây nhà, sắm đủ tiện nghi và chăm lo cho

đây diện mạo của xã đã thay đổi nhanh chóng. Những ngôi nhà mới khang trang, bề thế mọc lên. Lực lượng đi lao động ở nước ngoài đã tác động tích cực tới nhiều mặt của đời sống xã hội, nhận thức của người dân được nâng lên, tiếp nhận công nghệ sản xuất tiên tiến, có tính kỹ thuật cao. Thu nhập nhờ xuất khẩu lao động không những làm cho đời sống gia đình được cải thiện mà còn đóng góp xây dựng các công trình phúc lợi, góp phần xây dựng nông thôn mới nâng cao.

Xã Minh Lăng có 7 thôn với khoảng 11.400 nhân khẩu. Toàn xã hiện có 570 lao động đang làm việc tại nước ngoài, chủ yếu là Hàn Quốc, Nhật Bản, Đài Loan. Ông Hoàng Đình Vương, Chủ tịch UBND xã cho biết: Phong trào xuất khẩu lao động ở Minh Lăng đã có từ khá lâu nhưng mạnh nhất là vào giai đoạn 2005 - 2015. Con em địa phương đi làm việc ở nước ngoài với thu nhập cao, ổn định đã làm cho đời sống vật chất, tinh thần của người dân tại địa phương ngày càng được cải thiện, góp phần phát triển kinh tế - xã hội, thay đổi diện mạo nông thôn. Trước kia, tỷ lệ hộ nghèo của xã có lúc lên tới 4% thì nay giảm xuống còn 1,28% và đang tiếp tục giảm. Xuất khẩu lao động đã thực sự làm thay đổi một vùng quê.

ĐỖ HỒNG GIA